

Bryssel, 21. lokakuuta 2025
(OR. en)

14310/25

CLIMA 455
ENV 1068
ONU 72
DEVGEN 185
ECOFIN 1384
ENER 545
MAR 139

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	21. lokakuuta 2025
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	14086/25
Asia:	Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten 30. konferenssin (COP30) (Belém, Brasilia, 10.–21. marraskuuta 2025) valmistelutoimet – Neuvoston päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4126. istunnossaan 21. lokakuuta 2025 hyväksymät neuvoston päätelmät edellä mainitusta aiheesta.

**Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC)
osapuolten 30. konferenssin (COP30) (Belém, Brasilia, 10.–21. marraskuuta 2025)
valmistelutoimet**

– Neuvoston päätelmät –

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO

**ILMASTOTOIMIEN KIIREELLISYYS JA NIIDEN TARJOAMAT MAHDOLLISUUDET
IHMISILLE JA TALOUKSILLE**

1. ILMAISEE SYVÄN HUOLENSA ilmakehän kasvihuonekaasutasojen jatkuvasta noususta, havaituista hitaasti etenevistä ilmiöistä, kuten merenpinnan kohoamisesta ja jäätiköiden sulamisesta, sekä äärimmäisten sääilmiöiden, kuten helleaaltojen, maastopalojen, kuivuusjaksojen ja tulvien, voimistumisesta, pidentymisestä, laajentumisesta ja yleistymisestä kaikkialla maailmassa; KOROSTAA, että ilmastonmuutos on eksistentiaalinen uhka ihmiskunnalle, ekosysteemeille ja biologiselle monimuotoisuudelle sekä rauhalle ja turvallisuudelle ja että mikään maa tai alue ei ole suojassa siltä.
2. PITÄÄ MYÖNTEISENÄ Pariisin sopimuksen 10-vuotispäivää ja sen tulevaisuuteen suuntautuvaa ja osallistavaa kehystä, jolla edistetään välttämättömiä maailmanlaajuisia toimia yhteisiin ilmastonmuutoshaasteisiin vastaamiseksi, ja KOROSTAA hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) todenneen, että vuoden 2021 kansallisesti määriteltuihin panoksiin perustuvien maapallon lämpötilaennusteiden mukaan lämpötilan nousu vuoteen 2100 mennessä jäänee noin 2,8 celsiusasteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna.

3. ILMAISEE HUOLENSA jatkuvasti liian alhaisesta tavoitetasosta ja puutteellisesta täytäntöönpanosta ja TOISTAA, että kansainvälinen sitoutuminen vahvan sääntöihin perustuvan ja todellisen monenvälisyyden muodossa on olennaisen tärkeää, jotta ilmastomuutokseen voidaan reagoida tehokkaasti koko maailmassa.
4. TOTEAA, että vuosi 2024 oli mittaushistorian lämpimin ja kyseisenä vuonna maapallon keskimääräinen pintalämpötilan nousu ylitti ensimmäisen kerran 1,5 celsiusastetta esiteolliseen kauteen verrattuna ja että ilmastomuutoksen vaikutuksista ja riskeistä tulee yhä monitahoisempia ja vaikeampia hallita; PAINOTTAA, että ilmasto- ja maapallojärjestelmien äkillisten, laajamittaisten ja peruuttamattomien muutosten todennäköisyys ja vaikutukset, myös kriittisten pisteiden ylittyessä käynnistyvät muutokset, lisääntyvät jatkuvasti ilmaston lämmetessä.
5. KOROSTAA, että maailmanlaajuisia yhteistyötä ja toimia on erittäin kiireellisesti vahvistettava, jotta voidaan reagoida ilmastohätätilaan nopeuttamalla merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja varmistamalla, että tavoite rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 celsiusasteeseen on edelleen kaikkien maiden ja erityisesti suurimpien päästöjen aiheuttajien saavutettavissa, ja jotta voidaan nopeuttaa siirtymistä kohti ilmastokestävyyttä ja kestävää kehitystä. Jos yhteisiä maailmanlaajuisia toimia viivytetään, voi olla jo liian myöhäistä turvata elinkelpoinen, vauras, terve, oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus kaikille.
6. TÄHDENTÄÄ, että kaikkialla maailmassa on siirryttävä pikaisesti ilmastoneutraaleihin, kestäviin, luontomyönteisiin ja resurssitehokkaisiin kiertotalouksiin ja -yhteiskuntiin. Siirtymän on tapahduttava siinä tahdissa ja mittakaavassa, että tavoite rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 celsiusasteeseen on edelleen saavutettavissa, ja sen on oltava oikeudenmukainen ja osallistava ja edistettävä ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa siten, ettei ketään jätetä jälkeen.
7. KOROSTAA mahdollisuuksia ja moninaisia hyötyjä, joita ilmastotoimet tarjoavat ihmisille, planeetalle ja kestäväälle globaalille taloudelle paremman elintason, terveyden, taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen, uusien ja ihmisarvoisten työpaikkojen luomisen, paremman vesiturvallisuuden, kestävien elintarvikejärjestelmien ja kohtuuhintaisen energian muodossa sekä aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön suojelun kannalta, ja TOTEAA, että toimimattomuudesta aiheutuvat kustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin oikea-aikaisista ja tehokkaista ilmastotoimista aiheutuvat kustannukset.

8. TÄHDENTÄÄ, että oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla täytäntöön pantavat yhdenmetyt vähähiilistämispoliitikat, myös ilmasto-, ympäristö-, energia- ja teollisuuspolitiikat, edistävät voimakkaasti taloudellista kilpailukykyä ja innovointia, sillä ne alentavat energian hintoja, luovat laadukkaita työpaikkoja ja tarjoavat yrityksille hyvät menestymisen edellytykset ja luovat tällä tavoin perustan kestäväälle ja vauraille tulevaisuuden globaalille nettonollataloudelle; KOROSTAA tältä osin tehokkaiden kansallisten hiilen hinnoitteluvälineiden merkitystä yhtenä toimivimmista ja kustannustehokkaimmista tavoista vähentää päästöjä sekä mahdollisuutta suunnata näillä välineillä rahoitusvirtoja ilmastotoimiin; KEHOTTA osapuolia ottamaan käyttöön tehokkaan kansallisen hiilen hinnoittelun ja laajentamaan sitä, jotta voidaan kasvattaa hiilen hinnoittelun piiriin kuuluvien päästöjen osuutta maailmanlaajuisesti; PYRKII tehostamaan yhteistyötä kumppanimaiden kanssa ja puuttumaan mahdollisiin hiilivuotoriskeihin.
9. TOISTAA, että ilmastonmuutokseen reagoinnissa on tärkeää ottaa huomioon paras käytettävissä oleva tieteellinen tieto, KOROSTAA erityisesti kuudennen arviointiraportin havaintoja ja TUKEE IPCC:n parhaillaan seitsemännellä arviointisyklillä tekemää työtä; KOROSTAA toimintaratkaisuja koskevien IPCC:n arviointien poliittista merkitystä ja PAINOTTAA, että IPCC:n seitsemännen arviointisyklin kolmen työryhmän on tärkeää toimittaa panoksensa kattavasti ja ajoissa, jotta ne ehditään ottaa huomioon toisessa maailmanlaajuisessa tilannekatsauksessa (GST-2).
10. KEHOTTA kaikkia osapuolia julkaisemaan ilmastojärjestelmän tilasta tietoja, jotka perustuvat erityisesti IPCC:n toimittamaan parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon; PANEE erittäin huolestuneena MERKILLE ilmastonmuutokseen liittyvän väärän tiedon ja disinformaation lisääntymisen, minkä vuoksi tarvitaan kansallisia ja kansainvälisiä toimia ja yhteistyötä tietämyksen lisäämiseksi ja näiden narratiivien torjumiseksi myös sisällyttämällä ilmastotietoa koulutuspolitiikkoihin, KOROSTAA tässä yhteydessä, että on tärkeää varmistaa pitkän aikavälin ilmastotietojen keruu ja jakaminen, jotta voidaan tukea ilmastonmuutosta koskevan käyttökelpoisen tiedon tarjontaa, ja MUISTUTTAA, että tällaisen tiedon saatavuus on keskeistä aktiivisen osallistumisen ja osallisuuden edistämiseksi maailmanlaajuisessa siirtymässä.

11. ILMAISEE VAKAVAN HUOLENSA pitkäaikaisesta haitasta, jota eri puolilla maailmaa käynnissä olevat aseelliset konfliktit aiheuttavat ilmastolle ja ympäristölle valtavan inhimillisen kärsimyksen lisäksi, ja TOISTAA olevansa erittäin huolissaan siitä, että ne uhkaavat sellaisten tehokkaiden globaalien toimien toteuttamista, joilla voitaisiin vastata ilmastomuutoksen, biologisen monimuotoisuuden köyhtymisen ja ympäristön pilaantumisen planetaariseen kolmoiskriisiin; PAINOTTAA, että sodilla on vakavia toissijaisia vaikutuksia energia- ja ruokaturvaan sen lisäksi, että ne heikentävät koko maailman turvallisuutta ja vakautta, ja että kansainvälisen yhteisön on reagoitava niihin kiireesti määrätietoisilla toimilla; TOISTAA tuomitsevansa jyrkästi Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan, joka rikkoo selvästi YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta; TOISTAA myös Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 2025 antamissaan päätelmissä ilmaiseman vakavan huolen Lähi-idän tilanteesta.

TOIMET BELÉMISSÄ

12. ON TYYTYVÄINEN vuoden 2030 jälkeisten kansallisesti määriteltyjen panosten toimittamiseen ja KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia, jotka eivät ole vielä toimittaneet panoksiaan, tekemään sen viipymättä.
13. ON TYYTYVÄINEN ilmastotoimia käsitelleessä YK:n pääsihteerin korkean tason tapahtumassa tehtyihin ilmoituksiin ja ODOTTAA KIINNOSTUNEENA kansallisesti määriteltyjä panoksia koskevan yhteenvetoraportin julkaisemista.
14. KOROSTAA, että vuoden 2030 jälkeisistä kansallisesti määritellyistä panoksista olisi käytävä ilmi edistyminen ja mahdollisimman korkea tavoitetaso, niiden olisi noudatettava päästöjen kehityspolkuja, joilla ilmaston lämpeneminen rajoitetaan 1,5 celsiusasteeseen, ja parasta saatavilla olevaa tieteellistä tietoa, ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet, niihin olisi sisällyttävä koko talouden laajuiset absoluuttiset päästövähennystavoitteet, jotka kattavat kaikki kasvihuonekaasut, alat ja luokat, ja niissä olisi osoitettava, miten osapuolet panevat täytäntöön ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen (GST-1) tulokset; TÄHDENTÄÄ tässä yhteydessä, että näiden kansallisesti määriteltyjen panosten laadinnan ja tehokkaan täytäntöönpanon on tapahduttava kansallisten strategioiden, politiikkojen ja toimien avulla, mukaan lukien investointisuunnitelmat ja maakohtaiset foorumit, joiden pohjalta voidaan hyödyntää rahoitus- ja liiketoimintamahdollisuuksia.

15. KEHOTTA kaikkia osapuolia, erityisesti suuria päästöjen aiheuttajia, joiden toimittamat kansallisesti määritellyt panokset eivät ole linjassa 1,5 celsiusasteen tavoitteen kanssa, pikaisesti päivittämään ja tiukentamaan kansallisesti määriteltyjen panostensa tavoitteita ja antamaan tiedoksi tai tarkistamaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävät pitkän aikavälin kehitysstrategiansa (LT LEDS), joilla pyritään kohti oikeudenmukaista siirtymistä kasvihuonekaasujen nettonollapäästöihin vuoteen 2050 mennessä ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet.
16. KOROSTAA, että COP30-kokouksessa on saatava aikaan erityinen poliittinen tila ja neuvottelutulos, jossa otetaan huomioon kansallisesti määritellyt panoksia koskevan UNFCCC:n yhteenvetoraportin havainnot ja käsitellään yhteistä tavoitetasoa ja kollektiivisen täytäntöönpanon tilannetta, myös antamalla selkeitä ja toteuttamiskelpoisia suosituksia Pariisin sopimuksen onnistuneen täytäntöönpanon takaamiseksi; TOISTAA tässä yhteydessä, että 1,5 celsiusasteen tavoite voidaan pitää saavutettavissa vain toteuttamalla yhteisiä globaaleja toimia.
17. KEHOTTA tarkastelemaan vuosittain kansallisesti määritellyt panoksia koskevia UNFCCC:n yhteenvetoraportteja, myös viestejä siitä, miten kansallisesti määritellyt panoksia ja niiden täytäntöönpanoa voidaan lujittaa, mukaan lukien niiden linjaaminen 1,5 celsiusasteen tavoitteeseen ja ensimmäisessä maailmanlaajuisessa tilannekatsauksessa sovittuihin globaaleihin ilmastomuutoksen hillitsemistoimiin.
18. KOROSTAA hillitsemistyöohjelman merkitystä ilmastomuutoksen hillitsemistä koskevien tavoitteiden nostamisessa ja täytäntöönpanon nopeuttamisessa kiireellisesti tällä kriittisellä vuosikymmenellä tavalla, joka täydentää maailmanlaajuisia tilannekatsausta; KEHOTTA kaikkia osapuolia tekemään sitoutuneesti yhteistyötä hillitsemistyöohjelman ja sen maailmanlaajuisen vuoropuhelujen toimivuuden, vaikuttavuuden sekä alueellisen ja sosiaalisen osallisuuden parantamiseksi, jotta se voi täyttää tehtävänsä.
19. PAINOTTA tarvetta panna yhteisesti täytäntöön kaikki ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen näkökohdat siten, että varmistetaan sen tulosten konkreettinen toteuttaminen kaikissa asiaankuuluvissa toimintalinjoissa ja Pariisin sopimuksen mukaisissa elimissä, ja TÄHDENTÄÄ, että Yhdistyneiden arabiemiraattien vuoropuhelun yksityiskohtaisista säännöistä on sovittava mahdollisimman pian, jotta voidaan varmistaa ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen täytäntöönpano kokonaisuudessaan.
20. TOISTAA kehotuksen luopua asteittain fossiilisten polttoaineiden käytöstä energijärjestelmissä oikeudenmukaisella, hallitulla ja tasapuolisella tavalla 1,5 celsiusasteen kehityspolkujen mukaisesti ja nopeuttaa toimia tämän kriittisen vuosikymmenen aikana nettonollapäästötason saavuttamiseksi viimeistään vuoteen 2050 mennessä parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon mukaisesti; KEHOTTA kaikkia osapuolia, erityisesti suurimpia päästöjen aiheuttajia, konkretisoimaan panoksensa, jonka ne ovat antaneet vastauksena kehotukseen.

21. KANNUSTAA kaikkia osapuolia noudattamaan kehotusta uusiutuvan energian globaalin kapasiteetin kolminkertaistamisesta ja energiatehokkuuden parantamisesta niin, että globaali keskimääräinen vuotuinen tulos kaksinkertaistuu vuoteen 2030 mennessä; PAINOTTAA, että näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on samalla toteutettava energiansäästöjä ja lopetettava vaiheittain fossiilisiin polttoaineisiin perustuva energiantuotanto ja -kulutus koko maailmassa, ja ANTAA TUNNUSTUSTA muun muassa Kansainvälisen energijärjestön (IEA) ja kansainvälisen uusiutuvan energian viraston (IRENA) työlle niiden analysoidessa kehotuksen noudattamisessa tapahtunutta edistymistä, ja PANEE MERKILLE, että vuonna 2024 uusiutuvan energian globaalia kapasiteettia lisättiin 582 gigawatilla; KOROSTAA, että osapuolia on kehoitettu edistämään maailmanlaajuisia toimia päästöttömien ja vähäpäästöisten teknologioiden käyttöönoton vauhdittamiseksi maailmanlaajuisen tilannekatsauksen 28 kohdan mukaisesti, kun ne toteuttavat Yhdistyneissä arabiemiraateissa pidetyn ilmastokokouksen päätösasiakirjassa sovittuja energiaan liittyviä maailmanlaajuisia toimia kansallisesti määritellyllä tavalla kunkin maan energialähteiden yhdistelmän mukaisesti; PAINOTTAA myös tarvetta nopeuttaa teollisuuden hiilestä irtautumista ja välttää lukkiutumista päästöihin aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, ja ON TYYTYVÄINEN kansainvälisten aloitteiden edistymiseen tällä alalla.
22. KEHOTTAÄ mahdollisimman pian poistamaan vaiheittain sellaiset fossiilisten polttoaineiden tuet, jotka eivät torju energiaköyhyyttä eivätkä edistä oikeudenmukaista siirtymää.
23. TÄHDENTÄÄ, että siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen siten, että 1,5 celsiusasteen tavoite pysyy saavutettavissa, edellyttää, että kaikkialla maailmassa luovutaan asteittain ilman päästövähennystekniikoita käytettävistä fossiilisista polttoaineista ja että niiden kulutushuippu saavutetaan ja niiden kulutuksen vähentäminen aloitetaan jo tällä vuosikymmenellä, jotta IPCC:n osoittamat tarvittavat hillitsemistoimet saataisiin toteutettua.
24. KOROSTAA tässä yhteydessä olevan tärkeää, että energia-ala luopuu suurimmaksi osin fossiilisten polttoaineiden käytöstä hyvissä ajoin ennen vuotta 2050 ja että pyritään saavuttamaan 2030-luvulla kokonaan tai valtaosin hiilivapaa maailmanlaajuinen sähköjärjestelmä, jossa ei ole tilaa uusille hiilivoimaloille, koska energia-alalla on jo laajalti saatavilla kustannustehokkaita päästöttömiä toimenpiteitä, jotka hyödyttävät monella tavalla muun muassa kestävä kehitystä, ihmisten terveyttä ja ilmanlaatua sekä edistävät uusien työpaikkojen luomista ja energiaturvallisuutta.

25. KOROSTAA lisäksi, että päästöjen vähentämisteknologioita, joista ei aiheudu merkittävää haittaa ympäristölle, on saatavilla rajallisesti, että niillä olisi vähennettävä päästöjä pääasiassa aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, ja että hiilenpoistoteknologioilla olisi edistettävä negatiivisia päästöjä maailmanlaajuisesti; PAINOTTAA, että kyseisten teknologioiden käyttö ei saisi viivästyttää ilmastotoimia aloilla, joilla on saatavilla toteuttamiskelpoisia, tehokkaita ja kustannustehokkaita hillitsemisvaihtoehtoja, erityisesti tällä kriittisellä vuosikymmenellä; PANEE samalla MERKILLE päästövähennysteknologioiden kehittämisessä saavutetun edistyksen ja niiden mahdollisen roolin tulevaisuudessa päästöjen vähentämisessä aloilla, joilla päästöjen vähentäminen on vaikeaa, hiilestä irtautumisen nopeuttamiseksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.
26. TOISTAA, että on ratkaisevan tärkeää säilyttää, suojella ja ennallistaa luontoa, mukaan lukien meriekosysteemit, vuoriston ja makean veden ekosysteemit sekä rannikko- ja maaekosysteemit, 1,5 celsiusasteen lämpötilatavoitteen saavuttamiseksi.
27. KOROSTAA jatkuvaa sitoutumista toimien tehostamiseen metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämiseksi ja suuntauksen kääntämiseksi vuoteen 2030 mennessä, kuten ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tuloksissa tähdennettiin, myös lisäämällä globaaleja pyrkimyksiä edistää metsien suojelua ja ennallistamista, kestävää metsänhoitoa, kestävää kiertoon perustuvaa biotaloutta sekä kestäviä elintarvikejärjestelmiä ja ilmastomuutoksen kestävää maataloutta, ja TÄHDENTÄÄ tältä osin mahdollisuutta tuottaa mainituilla toimilla lyhyen ja pitkän aikavälin ilmasto- ja ympäristöhyötyjä sekä ilmastomuutoksen hillitsemisen että siihen mukautumisen alalla.
28. ON TYYTYVÄINEN ensimmäisiin kaksivuotisiin avoimuusraportteihin, tähän mennessä toimitettuihin kansallisiin inventaarioraportteihin ja kaksivuotisista avoimuusraporteista laadittuun ensimmäiseen UNFCCC:n yhteenvetoraporttiin; KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia, jotka eivät vielä ole toimittaneet kaksivuotisia avoimuusraporttejaan, toimittamaan ne mahdollisimman pian, mutta toteaa, että vähiten kehittyneet maat ja pienet kehittyvät saarivaltiot voivat toimittaa raportit harkintansa mukaan; KOROSTAA, että tehostettuun avoimuuskehykseen perustuva vastuuvollisuus sekä toimien että tuen osalta on olennaisen tärkeää, jotta voidaan rakentaa ja ylläpitää keskinäistä luottamusta kaikkien osapuolten edetessä sitoumustensa täytäntöönpanossa; TÄHDENTÄÄ, että COP-kokousten erityisessä poliittisessa tilassa ja neuvottelutuloksessa on otettava huomioon tämänhetkiset ja tulevat kaksivuotisista avoimuusraporteista laaditut UNFCCC:n yhteenvetoraportit, jotta voidaan arvioida kaikkien Pariisin sopimuksen osapuolten kollektiivista edistymistä ja tehostetun avoimuuskehyksen toimivuutta ja jotta niitä voidaan käyttää seuraavan ja tulevien maailmanlaajuisen tilannekatsausten pohjana.

29. PAINOTTAA oikeudenmukaisen siirtymän työohjelman merkitystä pyrittäessä vauhdittamaan 1,5 celsiusasteen tavoitteeseen linjattuja ilmastonmuutoksen hillitsemistoimia ja tehokkaampia sopeutumistoimia, jotka ovat oikeudenmukaisia ja osallistavia, ja KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia pyrkimään lopputulokseen, joka noudattaa sellaisia oikeudenmukaisia siirtymäpolkuja, jotka ovat maapallon sietokyvyn rajoissa, joissa keskitytään ihmisiin ja joissa ketään ei jätetä jälkeen, ja vahvistamaan valmiuksia toteuttaa oikeudenmukainen siirtymä kansallisesti.
30. VAHVISTAA EU:n tukevan maailmanlaajuisen ilmastokestävyyttä koskevan Arabiemiraattien kehityksen täytäntöönpanoa, jotta saadaan parannettua sopeutumiskykyä, vahvistettua ilmastokestävyyttä ja vähennettyä haavoittuvuutta; KOROSTAA, että COP30-kokouksessa on tärkeää päästä yhteisymmärrykseen Arabiemiraattien ja Belémin työohjelmaa koskevista indikaattoreista, joilla mitataan edistymistä maailmanlaajuisen sopeutumistavoitteen saavuttamisessa, jotta voidaan tehostaa sopeutumisen suunnittelua ja toteutusta kaikilla tasoilla ja tuottaa tietoa toista maailmanlaajuisista tilannekatsausta varten.
31. KOROSTAA tarvetta noudattaa osallistavaa, koko yhteiskunnan ja koko hallinnon kattavaa ja koko talouden laajuisia toimintatapoja, jonka mukaisesti sopeutumistoimia laajennetaan kaikilla eri aloilla; KEHOTTAÄ tekemään sopeutumistoimista älykkämpiä, nopeampia ja järjestelmällisempiä, jotta varmistetaan tulevaisuuteen suuntautuva, monialainen ja tieteeseen perustuva toimintatapa; TOTEAA, että ilmasto- ja kehityssuunnittelun kytkeminen toisiinsa tuo mukanaan monia etuja ja lisää kestäviä investointimahdollisuuksia; KANNUSTAA tässä yhteydessä osapuolia esittämään, edistämään ja panemaan täytäntöön kansallisia sopeutumis suunnitelmiaan ja -strategioitaan, jotka ovat linjassa kansallisesti määriteltyjen panosten ja kansallisten kehitysprioriteettien ja -strategioiden kanssa ja jotka on sisällytetty kansallisiin investointistrategioihin.
32. VAHVISTAA EU:n olevan edelleen sitoutunut tukemaan kumppanimaita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita ja pieniä kehittyviä saarivaltioita, niiden sopeutumiskyvyn parantamisessa, myös tarjoamalla ja mobilisoimalla rahoitusta kaikista lähteistä sopeutumistoimia varten; TOTEAA tässä yhteydessä, että EU ja sen jäsenvaltiot ovat suurimmat ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarkoitetun kansainvälisen julkisen ilmastorahoituksen antajat ja että ne ovat lisänneet tukea vuosien mittaan, muun muassa sopeutumisrahoituksen kaksinkertaistamista vuoteen 2025 mennessä koskevan Glasgow'n kehotuksen yhteydessä. EU ja sen jäsenvaltiot ovat luotettu kumppani sopeutumistoimien toteuttamisessa eri kehitysmaissa, sillä ne tarjoavat tukea, joka kattaa laajan valikoiman ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevia toimintapolitiikkoja katastrofiriskien hallinnan ja ilmastokestävän kehityksen alalla, mukaan lukien vastaaminen valmiuksien kehittämistä ja teknologiaa koskeviin tarpeisiin; KEHOTTAÄ kaikkia nykyisiä ja tulevia sopeutumisrahoituksen antajia noudattamaan tätä esimerkkiä.

33. PAINOTTAA, että ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tehtävät investoinnit ovat ratkaisevan tärkeitä luotaessa ilmastokestäviä kehityspolkuja, jotka tuovat sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä, ja KANNUSTAA VAHVASTI yksityistä sektoria kasvattamaan rooliaan sopeutumistoimiin osoitettavan rahoituksen merkittävässä lisäämisessä.
34. KOROSTAA, että pikaiset toimet maapallon lämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 celsiusasteeseen, sopeutumistoimien lisäämiseksi ja ilmastokestävyys vahvistamiseksi ovat kriittisen tärkeitä, jotta voidaan ehkäistä, minimoida ja korjata ilmastonmuutoksen kielteisiin vaikutuksiin liittyviä menetyksiä ja vahinkoja, ja VAHVISTAA EU:n olevan sitoutunut tekemään yhteistyötä kaikkien osapuolten ja tarpeen mukaan myös muiden sidosryhmien kanssa, jotta voidaan lisätä tukea ja yhteistyötä ilmastonmuutoksen kielteisiin vaikutuksiin liittyviin menetyksiin ja vahinkoihin reagoimiseksi eri puolilla maailmaa johdonmukaisella, täydentävällä ja koordinoitulla tavalla uusien ja olemassa olevien rahoitusjärjestelyjen, mukaan lukien menetysten ja vahinkojen korvausrahasto, sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksista aiheutuvia menetyksiä ja vahinkoja käsittelevän Varsovan kansainvälisen mekanismin, sen toimeenpanevan komitean ja Santiagon verkoston kanssa.
35. PITÄÄ MYÖNTEISENÄ menetysten ja vahinkojen korvausrahaston tähän mennessä saavuttamaa edistystä ja TOISTAA EU:n sitoumuksen saattaa rahasto ja Santiagon verkosto täysin toimintavalmiiksi, jotta voidaan ehkäistä, minimoida ja korjata menetyksiä ja vahinkoja ja tarjota rahoitus- ja teknistä tukea ilmastonmuutoksen haittavaikutuksille erityisen alttiille kehitysmaille; KANNUSTAA Santiagon verkoston ja menetysten ja vahinkojen korvausrahaston väliseen tiiviiseen yhteistyöhön ja koordinointiin.
36. ON TYYTYVÄINEN ilmastorahoitusta koskevaa uutta yhteistä määrällistä tavoitetta (NCQG) koskevaan päätökseen, ja PALAUTTAA tältä osin MIELEEN 10. lokakuuta annetut neuvoston päätelmät; TOTEAA tässä yhteydessä, että kansainvälinen julkinen ilmastorahoitus, mukaan lukien erittäin edullisin ehdoin myönnettävä rahoitus, on edelleen olennaisen tärkeää tuettaessa haavoittuvia maita ja yhteisöjä, erityisesti niitä, joiden sopeutumiskyky on rajallinen ja joihin ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat suhteettomasti. Näitä ovat erityisesti vähiten kehittyneet maat ja pienet kehittyvät saarivaltiot.

37. KOROSTAA tarvetta määrittää toimia ja toimenpiteitä, joilla edistetään 1,3 biljoonan Yhdysvaltain dollarin rahoituksen vapauttamista vuoteen 2035 mennessä, erityisesti yksityisen lisärahoituksen osoittamiseksi kehitysmaille, ja ODOTTAA KIINNOSTUNEENA ”Bakusta Belémiin” -etenemissuunnitelmaa, joka kuvastaa kiireellistä tarvetta ja muutospotentiaalia, jotta voidaan vapauttaa huomattavasti enemmän yksityistä pääomaa ilmastotoimiin, ja sen roolia kaikkien talouksien vihreään siirtymään tarvittavien investointien nopeuttamisessa. KEHOTTAÄ tällaisiin toimiin ja toimenpiteisiin uusien rahoituslähteiden vapauttamiseksi ilmastotoimia varten, kotimaisten resurssien käyttöönoton helpottamiseksi ja ilmastorahoituksen saatavuuden esteiden poistamiseksi ottaen samalla huomioon erilaiset kansalliset käyttö- ja täytäntöönpanovalmiudet.
38. PAINOTTAA, että kaikissa maissa ja kansainvälisesti on jatkettava rahoitusvirtojen sovittamista johdonmukaisiksi suhteessa vähäpäästöiseen kehityskulkuun ja kehitykseen, jossa joustavasti mukaudutaan muuttuvaan ilmastoon, sekä rahoitusrakenteen uudistamista, jotta ilmastorahoitusta voidaan lisätä entisestään. KEHOTTAÄ kaikkia toimijoita – myös keskus- ja paikallishallintoa, kansainvälisiä rahoituslaitoksia, kansallisia kehityspankkeja, hyväntekeväisyysjärjestöjä sekä yksityisiä ja yhteisösjoihtajia – pyrkimään yhdessä saavuttamaan tämän tavoitteen toimeksiantonsa mukaisesti. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Sharm el-Sheikhin vuoropuhelun yhteydessä tehdyn työn, joka syvensi Pariisin sopimuksen 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ja sen suhdetta sopimuksen 9 artiklaan koskevaa tulkintaa, ja ODOTTAA, että osapuolet tunnustavat sopimuksen keskeisistä osista muodostumassa olevan tulkinnan ja päättävät 2 artiklan 1 kohdan c alakohtaa koskevasta konkreettisesta etenemistavasta CMA7-kokouksessa.
39. TÄHDENTÄÄ, että kansallisten ilmastotoimien toteuttamisella voi joissakin tapauksissa olla rajatylittäviä vaikutuksia; ON edelleen SITOUTUNUT edistämään ja jakamaan kokemuksia hyvistä käytännöistä, jotta voidaan maksimoida näiden toimien myönteiset vaikutukset monenvälisen yhteistyön välityksellä.

40. KOROSTAA valmiuksien kehittämisen merkitystä vauhditettaessa vähäpäästöisille ja ilmastokestäville kehityspoluille siirtymistä ja TUKEE paikallisjohtoista toimintaa oikeudenmukaisten, toimivien ja kestävien tulosten aikaansaamiseksi.
41. PAINOTTAA, että on tärkeää vahvistaa teknologian kehittämistä ja siirtoa koskevia yhteistyötoimia keinona saavuttaa yhteiset tavoitteemme, ja TUKEE UNFCCC:n ja Pariisin sopimuksen mukaisen teknologiamekanismin nykyisten elinten vahvistamista suhteessa teknologian käyttöönotto-ohjelmaan.
42. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Pariisin sopimuksen 6 artiklasta käytyjen asiasisältöä koskevien merkittävien neuvottelujen päätökseen saattamisen ja PALAUTTAA MIELEEN Pariisin sopimuksen 6 artiklan potentiaalin nostaa globaalia tavoitetasoa ilmaston lämpenemisen rajoittamiseen tähtäävien toimien ja tavoitteiden välisen kuilun umpeen kuromiseksi edellyttäen, että noudatetaan mitä tiukimpia läpinäkyvyyttä, ympäristötavoitteiden tinkimättömyyttä, mukaan lukien sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät suojatoimet, kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien kunnioittamista koskevia normeja.
43. TOTEAA, että ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin naisiin ja tyttöihin sekä yhteiskunnan haavoittuviin ryhmiin, jotka toiminnallaan vaikuttavat vähiten ilmastonmuutoksen kiihtymiseen ja jotka ovat haavoittuvassa tai syrjäytyneessä asemassa vallitsevan eriarvoisuuden sekä moniperusteisen ja risteävän syrjinnän vuoksi.
44. PAINOTTAA, että on tärkeää laatia uusi ja vahvistettu sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskeva toimintasuunnitelma COP30-kokouksen jälkeiselle ajalle, ja ON EDELLEEN SITOUTUNUT jatkamaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamistyötä kaikkien UNFCCC-prosessin osapuolten kanssa ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräistä ja yhdenvertaista toteutumista ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämistä kaikkialla maailmassa, sillä se on ratkaisevan tärkeää tehokkaiden ilmastotoimien toteuttamisen, ilmastotavoitteidemme saavuttamisen ja maailmanlaajuisen ilmastokestävyyden vahvistamisen kannalta.

45. KEHOTTAI kaikkia osapuolia varmistamaan naisten ja nuorten yhdenvertaisen, täysimääräisen, vaikuttavan ja merkityksellisen osallistumisen kaikessa moninaisuudessaan toimintaan kaikilla julkisen ja poliittisen elämän aloilla, kuten todetaan ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa 2020–2024¹, sekä ilmastotoimiin valmiuksien kehittämisen, suunnittelun, päätöksenteon, toteutuksen, seurannan ja raportoinnin avulla, ja MUISTUTTAA olevansa sitoutunut tähän.

ILMASTOTOIMIEN TEHOSTAMINEN JA YHTEYDET MUIHIN PROSESSEIHIN

46. KOROSTAA, että osapuolten on ilmastotoimia toteuttaessaan aina suojeltava, kunnioitettava ja edistettävä ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja noudatettava sen mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien YK:n ihmisoikeusneuvoston ja YK:n yleiskokouksen tunnustama puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskeva oikeus, jonka Kansainvälinen tuomioistuin on vahvistanut olevan luontainen ja olennainen edellytys muiden ihmisoikeuksien toteutumiselle, alkuperäiskansojen oikeuksista annetussa YK:n julistuksessa vahvistetut alkuperäiskansojen oikeudet, maahanmuuttajien, lasten, nuorten ja vanhusten, vammaisten henkilöiden, paikallisyhteisöjen ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeudet sekä sukupuolten tasa-arvo, naisten ja tyttöjen kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräinen ja yhdenvertainen toteutuminen ja heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisääminen sekä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.
47. KEHOTTAI COP-kokouksen puheenjohtajavaltioita ja UNFCCC:n sihteeristöä varmistamaan sujuvat järjestelyt ja kaikkien osapuolten ja sidosryhmien kohtuuhintaisen osallistumisen, jotta voidaan turvata COP-kokousten inklusiivisuus ja legitimitetti; KOROSTAA tarvetta tehostaa UNFCCC-prosessia, jotta voidaan helpottaa ja vauhdittaa täytäntöönpanoa, tavoitteiden asettamista ja kansainvälistä yhteistyötä ja tarjota samalla kaikille toimijoille avoin foorumi; TUKEE tässä yhteydessä pyrkimyksiä lisätä läpinäkyvyyttä ja vaikuttavuutta, myös esityslistojen hallinnoinnin, kokousten paremman koordinoinnin ja prosessin tavoitteiden saavuttamisen kannalta oikeasuhteisen ja johdonmukaisen organisoinnin avulla.

¹ Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma 2020–2024, jonka voimassaoloa on jatkettu vuoteen 2027.

48. KOROSTAA muiden kuin osapuolina olevien sidosryhmien, myös yksityisen sektorin ja liike-elämän toimijoiden, johtavaa roolia ja KOROSTAA tarvetta tehostaa yhteistyötä paikallis- ja aluehallintojen ja -yhteisöjen kanssa sosiaalisesti oikeudenmukaisten ilmastotoimien nopeuttamiseksi ja laajentamiseksi, myös UNFCCC-prosessin yhteydessä; KANNUSTAA näitä osallistumaan jatkossakin Pariisin sopimuksen ja maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon, muun muassa globaalin ilmastoagendan ja sellaisten läpinäkyvien sitoumusten avulla, joilla edistetään vastuuvellisuutta, ja parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon perustuvien toimintasuunnitelmien tukemana.
49. ON TYYTYVÄINEN siihen, että COP30-kokouksen puheenjohtajavaltio keskittyy globaaliin ilmastoagendaan sekä Pariisin sopimuksen ja ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen täytäntöönpanon nopeuttamiseen.
50. TÄHDENTÄÄ, että muun muassa kansalaisyhteiskunnan, lasten ja nuorten ja kaikkien sidosryhmien merkityksellinen julkinen osallistuminen, sitoutuminen ja tiedonsaanti ovat avainasemassa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, tasapuolisuuden, osallistavuuden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämässä maailmanlaajuisessa siirtymässä kohti ilmastoneutraalia ja -kestävää maapalloa.
51. MUISTUTTAA, että ilmastomuutoksen torjunta ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen ovat yhteydessä toisiinsa.
52. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI Kansainvälisen tuomioistuimen neuvoa-antavaan lausuntoon ilmastomuutoksesta ja erityisesti lausunnon niihin kohtiin, joissa todetaan ilmastomuutoksen aiheuttavan vakavia uhkia, velvoitetaan kaikki valtiot reagoimaan tähän uhkaan yhteisesti ja toteuttamaan toimia sekä yksin että yhdessä tekemällä kaikkensa vaarallisen ilmastomuutoksen estämiseksi sekä todetaan, että Pariisin sopimuksella on ollut keskeinen rooli selkeiden tavoitteiden asettajana ja vilpittömässä mielessä perustettuna yhteistyöfoorumina.

53. PANEE MERKILLE toisistaan riippuvaiset ja toisiaan vahvistavat kriisit, joiden taustalla ovat ilmastomuutos, biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen, saastuminen, maaperän huonontuminen, vesien pilaantuminen ja valtamerten tilan heikkeneminen; TOTEAA, että toimenpiteet, kuten kestävä maankäyttö, valtamerten hoito ja vesihuolto, myös luontopohjaiset ratkaisut, sekä veden maailmanlaajuisen kiertokulun ja terveiden ja monimuotoisten ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen ovat keskeisessä asemassa kaikenlaisissa ilmastotoimissa, ja KOROSTAA, että toimet voivat olla tuloksellisia ainoastaan, jos niitä toteutetaan johdonmukaisesti ja ne sisältävät keskinäisesti hyödyllisiä strategioita, ja TÄHDENTÄÄ tässä yhteydessä muidenkin kansainvälisten järjestöjen ja prosessien keskeistä roolia ja niiden kanssa luotavia synergiaetuja ja KEHOTTAÄ kaikkia osapuolia ja asianomaisia sidosryhmiä omaksumaan yhdenmetymmän toimintatavan planetaariseen kolmoiskriisiin reagoimiseksi, erityisesti kansallisella tasolla, siten, että varmistetaan Pariisin sopimuksen ja Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen toisiaan tukeva täytäntöönpano ja saavutetaan maaperän heikentymisen nollataso maailmanlaajuisesti; KOROSTAA valtamerten ratkaisevaa roolia energia-, data- ja strategisten resurssien kannalta sekä maapallon ilmaston sääntelyssä ja ON TYYTYVÄINEN Nizzan valtamerikonferenssin sitoumuksiin, myös valtamerisopimukseen.
-